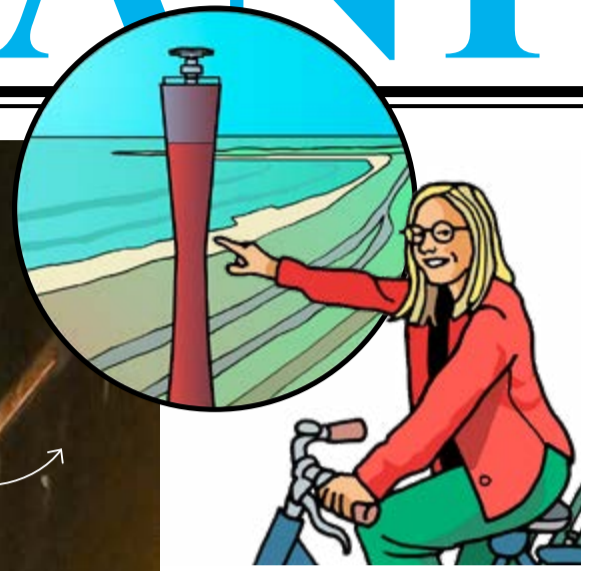

HAVENKRANT

Port of
Rotterdam

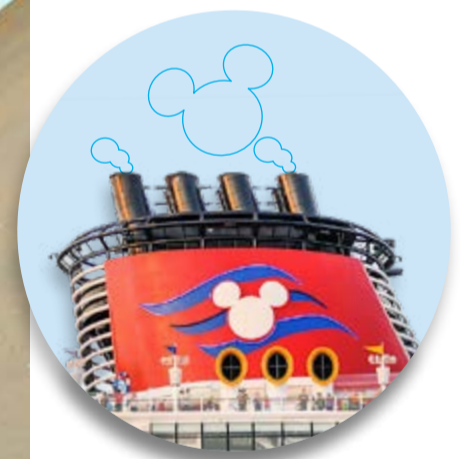
**Win
vrijkaarten**
p. 6-7

**Fietsen en genieten
van havenarchitectuur**
p. 6-7

**Minicruise
langs kranen
en zehonden**
p. 3

**Disney-magie
aan de kade**
p. 10

**Saskia over
de haven als
filmdecor**
p. 11

De allergrootste komen van de Maasvlakte

Wat dat zijn? Je leest het op pagina 9

FOTO: RIES VAN WENDEL DE JOODE

Allard Castelein,
president-directeur
Havenbedrijf
Rotterdam

Afscheid

Dit is mijn laatste column in de Havenkrant. Na bijna tien jaar als president-directeur van dit mooie Havenbedrijf Rotterdam actief te zijn geweest, neem ik afscheid van u als lezer.

Terugdenkend aan mijn start in 2014 is er veel veranderd. Om in herinnering te roepen: het was onder andere het jaar van de Winterspelen in het Russische Sotsji en de eerste keer dat we Koningsdag vierden in Nederland. Op de Tweede Maasvlakte was er nog geen terminal in bedrijf. Moet je nu eens kijken: volop bedrijvigheid. En niet alleen bij de containerterminals, maar ook bij bedrijven als Sif Group. In deze Havenkrant kunt u over dat bedrijf veel meer lezen.

Waar toen veel aandacht uitging naar het in goede banen leiden van alle interesse voor dat nieuw stukje Nederland – Maasvlakte 2 – is de blik van het Havenbedrijf tien jaar later nog altijd op de toekomst gericht. Misschien wel meer dan ooit. We willen dat de Rotterdamse haven ook in de komende decennia van groot belang is voor de welvaart, werkgelegenheid en economie van Nederland en daarbuiten, en

dit met een positieve impact op klimaat en natuur.

Aan die haven van de toekomst wordt dag en nacht gewerkt,

‘DE BLIK VAN HET HAVENBEDRIJF IS NOG ALTIJD OP DE TOEKOMST GERICHT’

met een centrale positie voor de energietransitie. In 2030 – dat is al over zesentwintig jaar – willen we 55 procent minder CO₂ uitstoten en in 2050 zijn we CO₂-neutraal. We zetten bijvoorbeeld in op biobrandstoffen, geven ruimte aan windmolenparken, omarmen waterstof en verduurzamen het transport.

Mijn dienstverband bij het Havenbedrijf Rotterdam zit er per 15 juli op, maar ik neem geen afscheid van de Rotterdamse haven. Ik hoop u dan ook allemaal weer na de zomervakantie te mogen begroeten op de Wereldhavendagen.

Ik dank u voor uw aandacht. Niet alleen tijdens het lezen van deze column, maar ook in de afgelopen tien jaar. En voor de steun die ik daarbij van u ontvangen en gevoeld heb.

Het ga u goed!

Allard Castelein

ONDERTUSSEN vanaf een stoeltje op de Landtong, Rozenburg

FOTO: BERT DRIES

Bert Dries en bootjes, dat was liefde op het eerste gezicht. Al vanaf zijn jeugd jaren in Sneek. Later kwam hij te wonen in Hellevoetsluis, daar ontdekte hij de haven. ‘Zoals dat gaat: ik nam eens een kijkje op de Maasvlakte, later bezocht ik Maasvlakte 2 in aanbouw, toen wees iemand me op de Landtong. En voor ik het wist was ik eraan verslingerd.’ Sinds zijn pensionering is Bert dan ook een paar keer per week in de haven te vinden, altijd met zijn camera in de aanslag. En maar plaatjes schieten.

‘Mijn vrouw begrijpt er niks van. Dan zegt ze: die boot heb je nu al tien keer op de foto gezet. Maar voor mij is elk plaatje uniek. Het licht valt weer anders, het aanzicht is nieuw.’ Wat zijn vrouw wél leuk vindt: Bert vergezellen tijdens haventripjes. ‘We gaan vaak naar de Landtong. Uitvouwstoeltjes mee, je kunt daar heerlijk zitten. In de natuur mét uitzicht op schepen.’ En zo kwam ook deze foto tot stand. ‘Vanaf de kop van de Landtong heb je een prachtig uitzicht op de Stena Line. Je ziet hoe de ferry wordt geladen, dat de motoren

worden gestart... Een mooie show.’ Zijn foto’s plaatst Bert op Instagram. Daarnaast is hij medebeheerder van de Facebookgroep Havenvrienden Rotterdam. ‘Een actieve community van bijna dertigduizend havenliefhebbers. Zo houden we een maandelijkse fotowedstrijd. De winnende foto’s komen op de gevel van het Maritiem Museum. Of ik zelf ook mag meedoen? Een onafhankelijke jury kiest de winnaars...’ Lachend: ‘Dus ja, ik doe zelf ook mee.’

@bert.dries

HET HAVENHART VAN Hoek van Holland

Hoe kijken inwoners van het havengebied aan tegen hun omgeving? Wat zijn de lusten, wat de lasten? In deze aflevering bezoeken we Hoek van Holland. ‘We zouden graag uitgroeien tot een toeristische trekpleister’, zegt onze gids Henk Schulp.

Zeg tegen een Hoekenees niet dat hij Rotterdammer is. ‘Oh nee, dat is echt een belediging’, waarschuwt Henk Schulp met een lach. Hoek van Holland mag dan onderdeel zijn van ‘grootstad’ Rotterdam, de inwoners van het kustdorp willen er niks van weten. ‘Dit dorp heeft een eigen identiteit en de inwoners zijn daar trots op’, weet Henk. Zelf is hij ‘Hoekenaar’, want zijn wieg stond elders en hij vestigde zich hier ‘pas’ in 1994. Maar geen Hoekenees die hem erop aankijkt, want als voormalig uitbater van een populaire kaaswinkel is Henk een bekend gezicht in het dorp.

Veerverbinding

En daar zit voor Henk de charme van zijn woonplaats: overal heeft hij aanspraak. Tijdens een rondje door het winkelcentrum of op de barkruk, overal legt Henk zijn oor te luisteren. Wensen of grieven brieft hij door in de dorpsraad, waarvan hij een actief lid is. Vaak gaat het over de leegstand in het winkelcentrum en de wens om de boel flink op te kalefateren. Maar ook ‘havenzaken’ komen er voorbij, zoals de veerverbinding van Hoek van Holland met de Maasvlakte. Henk: ‘Het Hoeksveer vaart van 1 april tot en met 1 oktober. Dat is fijn voor dagjesmensen, maar jammer voor onze inwoners die werken op de Maasvlakte. Zij moeten de helft van het jaar een enorm eind omrijden. Bovendien: veel bedrijven in het havengebied zijn op zoek naar jonge werknemers. Die zijn er in Hoek van Holland. Maar vanwege de slechte verbinding kiest onze jeugd liever voor werk in het Westland. Een gemiste kans.’

Fijnstof

Een andere grief: de viezigheid die elke zuidwesterstorm uitstrooit over het dorp, stof afkomstig van de havenindustrie aan de overkant. ‘Zwarte kozijnen

zijn tot daaraan toe, maar waar we ons vooral druk over maken: het fijnstof dat je niet ziet, maar wel slecht is voor je gezondheid’, zegt Henk. ‘Gelukkig is er sinds twee jaar constructief overleg met de voornaamste veroorzakers van de viezigheid: kolen- en ertsoverslag-bedrijven EMO en EECV. Sinds we met deze bedrijven en milieudienst DCMR om tafel zitten, zijn er veel maatregelen genomen, zoals het afdekken van de kolen. De overlast is nu in elk geval veel minder.’ Dat is fijn voor de bewoners, maar ook goed nieuws gezien de ambitie van Hoek van Holland: uitgroeien tot een toeristische trekpleister. ‘Niet alleen voor

Rotterdamers, maar internationaal’, zegt Henk. ‘Een bruisende badplaats, het hele jaar rond.’

i Ingeklemd tussen de Noordzee, de Nieuwe Waterweg en het Westland ligt Hoek van Holland. Inwonertal: ruim tienduizend. De wortels van het dorp gaan terug tot de aanleg van de Nieuwe Waterweg in 1873 toen veel arbeiders zich hier vestigden. Al sinds 1893 heeft Hoek van Holland een vaste veerverbinding met Harwich, Verenigd Koninkrijk (tegenwoordig Stena Line). Ook is de Berghaven een uitvalsbasis voor schepen van het Loodswezen, Rijkswaterstaat, Hoeksveer en de reddingsboten van de KNRM.

‘De Hoek heeft zijn eigen identiteit, daar zijn we trots op’

FOTO: GERT JAN POS

FOTO: MIRJAM LEWIS

GESPOT Schepenparade bij de metro

Reis je weleens met de metro? Grote kans dat je er al eens voorbij bent gereden: de 'schepenparade' van het Maritiem Museum in metrostation Leuvehaven. Aan de hand van 25 scheepsmodellen zie je de ontwikkeling van de scheepvaart door de eeuwen heen. Van zeilschepen tot tankers tot de hybride vaartuigen van de toekomst. Hier kom je alvast in de sfeer voor een bezoek aan het museum, waar je de nieuwe tentoonstelling 'Bestemming Havenstad' ontdekt.

Wil jij kans maken op twee museumbtickets? Ga naar metrostation Leuvehaven en maak een selfie met jouw favoriete schip. Stuur je foto voor 1 juli in naar havenkrant@portofrotterdam.com o.v.v. Maritiem Museum.

FOTO: GERT JAN POS

7000

kilo per stuk wegen de gigantische betonnen 'legoblokken' die sinds april in de Nieuwe Waterweg liggen, vlakbij Rozenburg. Deze gevaartes - 20 in totaal, elk 25 meter lang en 3 meter hoog - fungeren als kunstmatig rif. Ze breken de golven én trekken vissen, mosselen en oesters aan. Goed voor het onderwaterleven dus.

Minicruise door een wereldhaven

Veerdienst Hoeksveer tussen Hoek van Holland en de Maasvlakte vaart weer tot oktober. In vijftig minuten maak je een 'minicruise' door de haven, met voorbijvarende containerschepen, maar ook zonnende zeehondjes. De tocht is goed te combineren met een bezoek aan FutureLand.

MET HET HOEKSVEEER NAAR FUTURELAND

Een overtocht met het Hoeksveer laat zich perfect combineren met een bezoek aan FutureLand. Dit zijn leuke activiteiten in de zomer:

18 juni: Het is vaderdag. Neem je pa mee op een excursie naar FutureLand voor een dag vol stoere activiteiten.

1 juli: Fotograaf André Nijenhuis geeft een fotoworkshop met als decor Maasvlakte 2.

9 juli: Fietstocht met eigen fiets, startpunt FutureLand.

Tot eind dit jaar: tentoonstelling Digitale haven. Of: hoe de haven steeds slimmer wordt.

futureland.nl

METRO AAN ZEE

Bij het nieuwe station Hoek van Holland Haven kun je uitstappen en dan is het nog enkele minuten lopen naar het Hoeksveer. De metrolijn is sinds maart uitgebreid: je reist vanaf hartje Rotterdam in 40 minuten naar het strand.

Even voor twee uur in de middag meert het Hoeksveer aan in de Berghaven. Vandaag is het rustig bij de steiger, want een straffe bries - windkracht vijf - en een donkere wolkenlucht weerhoudt fietsers en wandelaars om massaal de overtocht te maken. Toch is deze veerpont tussen Hoek van Holland en informatiecentrum FutureLand op Maasvlakte 2 een succes, want vorig jaar maakten 18.628 reizigers de vaartocht door de Rotterdamse haven. Het Hoeksveer vaart van april tot oktober, vijf tot zeven dagen per week heen en weer. 'Op de drukste dag in april hadden we 348 passagiers', zegt Boy Ottevanger, eigenaar van het Hoeksveer. 'Juli en augustus zijn de drukste maanden. We zien gezinnen met opa's en oma's die de overtocht met een bezoek aan FutureLand combineren. Veel fietsers - de stalen ros mag gratis mee - maken gebruik van de veerpont, waaronder toerfietsers die de Noordzeekustroute rijden. En soms is er een compleet peloton met wielrenners die een 'ronde haven' rijden. Dan moeten we wel vijftig fietsen op de veerpont stallen.'

Westenwind

Vandaag worden de fietsen vastgesjord, want als we het eerste stuk over de Nieuwe Waterweg richting Europoort varen, beweegt de boot flink op en neer. 'Zeker tijdens eb en een harde westenwind, gecombineerd met de stroming en deining van zee kan het behoorlijk spoken', zegt Boy. Maar de veerpont is robuust en we varen inmiddels langs Ertsoverslagbedrijf Europoort C.V. (EECV) met gigantische grijperkranen en Innocent Drinks, het grootste smoothie- en sapjesmerk van Europa, dat in 2025 volledig CO₂-neutraal wil produceren.

Als we naar links afbuigen en langs Beereiland varen, zien we zeehondjes liggen. Dan doemt er een enorm containerschip aan de rechterkant op. 'Oh, da's een kleintje hoor', corrigeert de ervaren schipper Johan van Meel (59) glimlachend. Jaren was hij schipper op

binnenvaartschepen die zand en grind van en naar België en Frankrijk vervoerden. Na een aantal jaren werk 'aan de wal' als glas-in-loodzetter besloot hij weer te gaan varen.

Poort tot de wereld

De passagiers kijken hun ogen uit en maken veel foto's van de passerende schepen. Zoals de gepensioneerde Ad, die met de nieuwe metroverbinding vanuit Rotterdam naar Hoek van Holland reisde. 'Ik ben gek van schepen. Mijn

ouders hebben ook jaren op de binnenvaart gevaren', zegt Ad. Vanuit zijn flat in het centrum kan hij een glimp van de haven zien, maar op de veerpont ziet hij de schepen van dichtbij. Ook de Zwitserse Katharina, op vakantie in Rotterdam, is onder de indruk. 'Ik houd van havens, die hebben we in Zwitserland niet, alleen bergen', glimlacht ze. 'Havens zijn de poort tot de wereld. Van heinde en ver komen schepen hiernaartoe, het verbindt landen met elkaar.' Na een klein uur meren we aan in

de Prinses Margriethaven, op Maasvlakte 2. Hier wacht de boot tien minuten en pendelt daarna terug naar Hoek van Holland. Het gezin Scherzinger uit Hamburg stapt op de boot. 'Wij zijn wel wat gewend met de haven in Hamburg, maar deze is nog wat groter', lacht vader Kai. Ze zijn vanuit hun vakantiehuisje in Hoek van Holland met het Hoeksveer naar FutureLand geweest. 'En wat vonden jullie het leukst aan FutureLand?', vraagt moeder Katrien aan Emil (8) en Lino (11). Ze hoeven niet lang te twijfelen. 'Het spelen van de games was gaaf', zeggen ze in koor.

Kijk voor het vaarschema op: www.hoeksveer.nl

Astronaut onder water

Django van Es duikt voor Duik- en Bergingsbedrijf W. Smit. 'Ik zit vaak liever onder, dan boven water.'

Ik ben er per ongeluk ingerold', vertelt Django over het begin van zijn duikloopbaan. Er zitten dan ook geen duikers in zijn familie. Django's wieg staat in de woonwagen en hij wordt vernoemd naar de wereldberoemde gipsy-jazzgitarist Django Reinhardt. Hij gaat vroeg van school en start jong met werken, weet van aanpakken en is handig. Als een intercedent op een uitzendbureau, inmiddels zo'n tien jaar geleden, vraagt of hij geen duiker wil worden, valt het kwartje. Na een selectie en een medische keuring mag Django de duikopleiding volgen van het Norsk Yrkes Dykkerskole in Fagerstrand, ten zuiden van Oslo. 'Een opleiding van zestien weken. De eerste vier weken theorie. In het Engels. En daarna ga je de praktijk in. Je moet dan gewoon je duikminuten maken op bepaalde dieptes. We doken tot vijftig meter.'

Gewichtloos

Met de internationale papieren op zak, gaat Django in Nederland aan het werk. 'Je bent dan baby-duiker. Je kan onder water ademen, meer niet. Je mist ervaring. Zo moet je nog leren 'trimmen': op bepaalde dieptes blijven zonder te zwemmen. Dat doe je met je ademhaling en door lucht in of uit je duikpak te laten.' De gewichtloze status die je dan bereikt, vergelijkt Django met die van een astronaut. Heb je dat trimmen eenmaal onder de knie, dan kun je pas andere dingen onder water doen. 'Het is wel handig als je een technische achtergrond hebt. Je moet met gereedschap kunnen omgaan.'

Vertrouwen

Bij Smit zijn duikers onder water nooit alleen. Alles draait om vertrouwen; in jezelf en in de ploeg. 'Je bent altijd

minimaal met zijn drieën in een duikploeg. Eén onder en twee boven. Die zorgen voor de begeleiding. Eén houdt je slang met luchttoevoer in de gaten, je tijd en je diepte. Welke kant je opgaat en dat je nergens achter blijft haken, zodat ze je terug kunnen trekken als er iets aan de hand is. En er zit iemand bij de communicatie-apparatuur. We duiken bijna altijd met video, zodat je boven water kan meekijken met wat er onder water gebeurt. Veiligheid gaat voor alles.'

Bijtende zeehonden

Django werkt een jaar of vijf bij Smit in de haven, maar vraag je naar bijzondere plekjes, dan zegt hij: 'Heb ik niet. Water is water. Vaak heb je maar één meter zicht. Als je dan een vaartuig moet inspecteren, ga je 'lasnaden zwemmen'. Van las naar las, het is dan net of je in de mist zit.' Hoe verder je in de haven naar het westen gaat, hoe helderder vaak het water is. 'Dan heb je wel eens drie, vier meter zicht. Daarom worden hier vaak inspecties verricht.' Nadeel daar is dan wel weer dat de stroming er woeliger is. Je hebt daar te maken met

het zeewaarts stromende rivierwater, eb- en vloedinvloeden zijn er groter en dan nog de gevolgen van het zoetwater dat over het zwaardere zoutwater heen stroomt. 'Als het water te hard stroomt, heb

je er niks in te zoeken. Bij de Maasvlakte Olie Terminal in het Yangtzekanaal word je vaak alle kanten op gegooid. Het is ook een heel gek bochtje. Daar moet je opletten. Gewoon niet te veel slang meenemen. Die blijft overal achter

haken. Ik kom wel eens oesterpakketten van een halve meter tegen. En weet je hoeveel zeehonden er zwemmen? Die zijn best wel nieuwsgierig. Voor hetzelfde geld bijten ze in je kont.'

'Je duikt altijd met een ploeg van drie'

HOE SMITJE SMIT WERD

Duik- en Bergingsbedrijf W. Smit werd vroeger nogal eens verward met grote buur Smit Internationale. Vandaar de Rotterdamse bijnaam 'Smitje Waalhaven'. Smit is inmiddels opgegaan in Boskalis. Maar het oer-Rotterdamse bedrijf van Willem Smit bestaat al 65 jaar en bruist. Het pakt onder water alles aan (reparaties,

inspecties, bergingen), heeft zo'n 25 duikers in dienst en werkt inmiddels ook met onderwaterdrones. Binnenkort begint de bouw van een tweede locatie aan het Calandkanaal. Hier komt een kantoor met werkplaats om klanten nog beter en efficiënter te bedienen.

wsmit.com

Kan de haven overstromen?

Rotterdam heeft een van de meest 'waterveilige' havens ter wereld. De kans op overstromingen is er klein. Maar blijft dat ook zo, nu de zeespiegel stijgt? Vijf vragen over 'waterveiligheid', nu en in de toekomst.

De Maeslantkering beschermt, samen met de Hartelkering en dijken, de binnendijkse gebieden tegen overstromingen.

1 Hoe groot is de kans op een overstroming in de Rotterdamse haven?

Die kans is zeer klein. Voor het overgrote deel van de haven wordt het risico op een overstroming ingeschat op eens in de duizend tot drieduizend jaar. Dat komt, omdat bijna alle haventerreinen vrij hoog zijn aangelegd, veelal tussen de 3,5 en 5,5 meter boven NAP, ruimschoots boven zeeniveau. Daar is een goede reden voor: de haven is niet beschermd door dijken, zoals de meeste omringende (en veel lager gelegen) woongebieden. Door die hoge ligging geldt Rotterdam als een van de meest waterveilige havens in de wereld.

2 Is het gevaarlijk als de haven overstroomt?

Nee, het gevaar voor menselijke slachtoffers (bijvoorbeeld door verdrinking) is zeer klein. Een overstroming is vooral vervelend vanwege de (economische) schade. Enerzijds aan haventerreinen of de spullen die er staan. Anderzijds door dat overslag- en chemische bedrijven en

raffinaderijen tijdelijk stilvallen, wat weer gevolgen heeft voor de logistieke keten. Denk aan grondstoffen of andere spullen die niet op tijd op hun plaats van bestemming arriveren. Ook bestaat het risico op milieuschade.

3 Betekent een stijgende zeespiegel meer kans op overstromingen?

Ja, hoe meer de zeespiegel stijgt, des te groter het risico op een overstroming. Een belangrijke vraag daarbij is: hoeveel stijgt het waterpeil de komende decennia? Zeker is dat de zeespiegel op de Noordzee nu 6 centimeter hoger is dan in 1990. Voor 2100 zal dit toenemen tot ergens tussen de 30 en 120 centimeter, afhankelijk van de snelheid waarmee de aarde

opwarmt. Hoe dit ook uitpakt: de kans op overstromingen neemt sowieso toe.

4 Bereidt de haven zich voor op deze zeespiegelstijging?

Zeker, daarvoor moet het Havenbedrijf samen met de bedrijven, maar bijvoorbeeld ook de beheerders van het spoor- of het elektriciteitsnet, maatregelen bedenken. Die zijn erop gericht de haven in de loop van de tijd aan te passen aan het stijgende zeespiegelniveau ('adaptatiestrategie'). Bijvoorbeeld door lokaal terreinen op te hogen of wegen en kademuren hoger aan te leggen. Ook bedrijven kunnen maatregelen nemen, zoals kwetsbare producten en elektriciteit hoger plaatsen of waterdichte barrières aanleggen.

5 Hoe zit het met de waterveiligheid van de mensen die rond de haven wonen?

Dat hangt er vanaf waar je woont: achter een dijk ('binnendijks') of ervoor ('buitendijks'). Binnendijks word je beschermd door de dijken en waterwerken van Rijkswaterstaat en waterschappen. Buitendijks is dat anders, daar ben je – net als de bedrijven – zelf verantwoordelijk voor je waterveiligheid. Woon je buitendijks stroomopwaarts van de Maeslantkering, dan profiteer je ervan dat deze samen met de Hartelkering sluit bij een waterpeil van 3 meter in Rotterdam; overigens is dat nog nooit voorgekomen. Wel organiseert Rijkswaterstaat elk jaar een proefsluitting aan het begin van het 'stormseizoen'.

FOTO: ANP

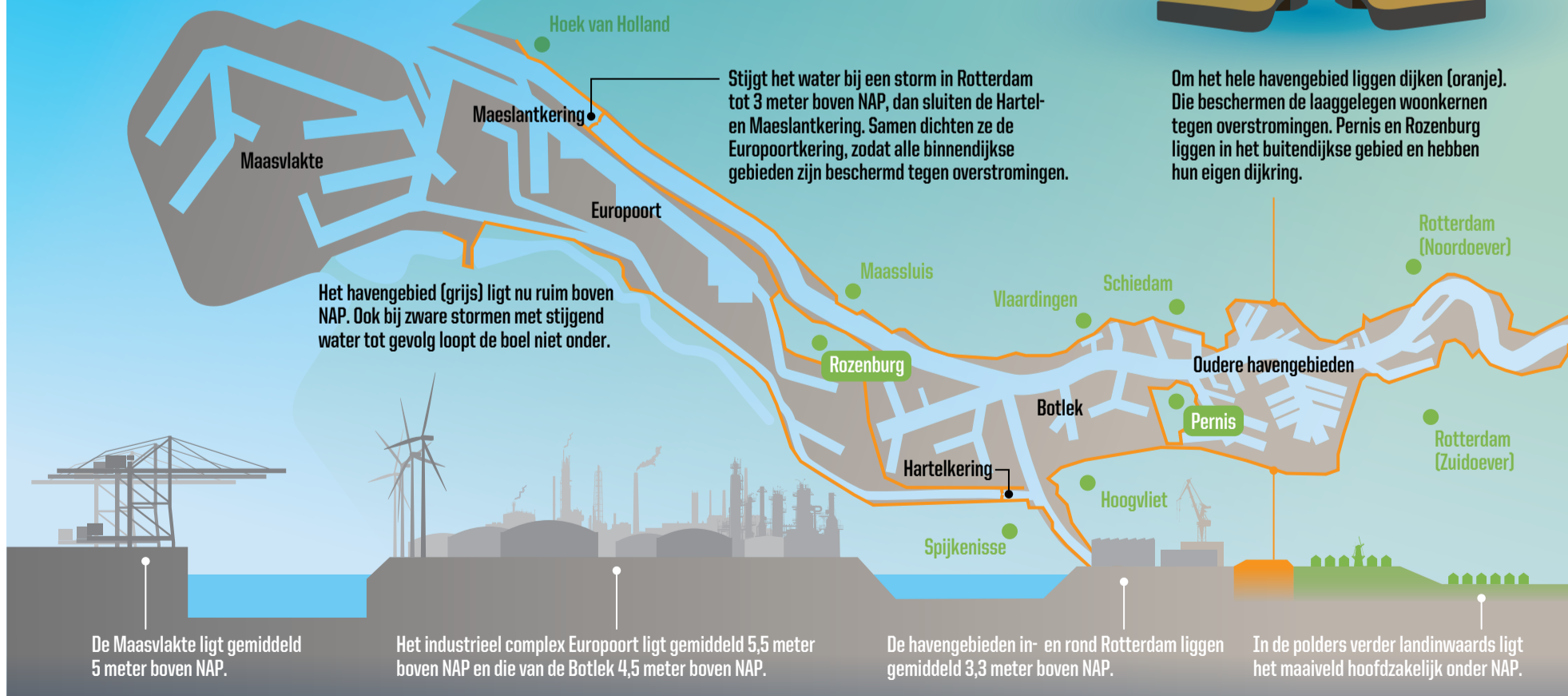
Buitendijks of binnendijks, zo zit dat

Duinen en dijken beschermen het grootste deel van Nederland tegen overstromingen. Maar niet de Rotterdamse haven, die ligt grotendeels 'buitendijks'. Toch is dat geen probleem: de havengebieden zijn extra hoog aangelegd. Samen met waterkeringen en dijken rondom woonkernen Rozenburg en Pernis is zo het hele havengebied beschermd tegen hoogwater.

OVERSTROOM IK?

Woon je binnendijks en wil je weten hoe hoog het water komt in geval van een overstroming? Check dan: overstromik.nl. Meer weten over de waterveiligheid van de haven? Kijk op: portofrotterdam.com/waterveiligheid

Om het hele havengebied liggen dijken (oranje). Die beschermen de laaggelegen woonkernen tegen overstromingen. Pernis en Rozenburg liggen in het buitendijkse gebied en hebben hun eigen dijkkring.

HOE ZAT HET OOK ALWEER MET NAP?

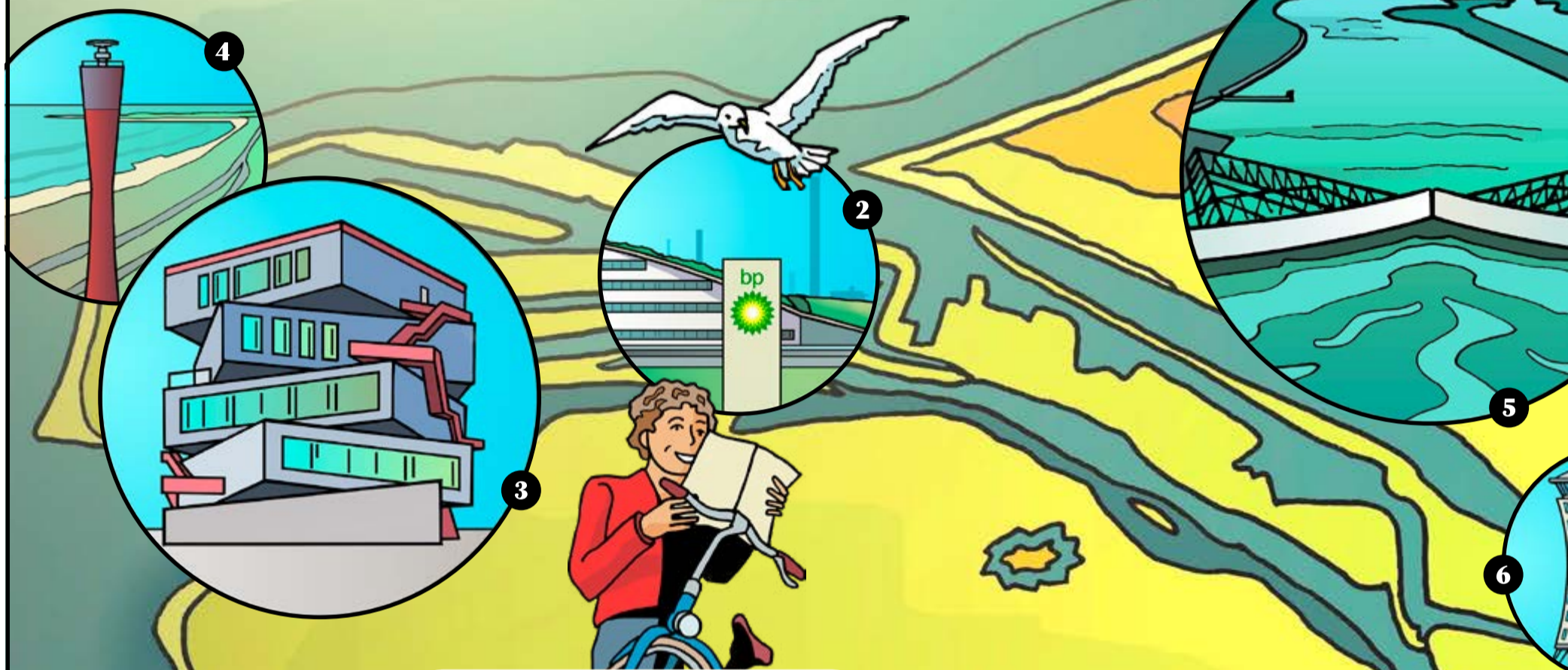
NAP staat voor Normaal Amsterdams Peil en wordt in Nederland gebruikt om hoogtes aan te geven. 0 meter NAP is ongeveer gelijk aan het gemiddelde zeeniveau van de Noordzee. Rijkswaterstaat controleert voortdurend of dijken en duinen nog wel hoog genoeg zijn ten opzichte van het NAP.

INFOGRAPHIC: JAN PETER HEMMINGA

BELEEF ROTTERDAM ARCHITECTUUR MAAND JUNI 2023

Fiets mee langs de mooiste havenbouwwerke

Zonder water geen haven. En zonder haven geen Rotterdam. Het water drukt zijn stempel op alles in deze 'natte stad', niet voor niks het thema van de Rotterdam Architectuur Maand. Ervaar het zelf tijdens deze twee fietsroutes langs bekende en onbekende havenarchitectuur. Een reis door heden, verleden en toekomst van de natte stad.

De Maasvlakteroute

(voor sportievelingen met frisse benen of e-bikers)

Deze route van ongeveer 85 kilometer doorkruist een groot deel van de haven van Rotterdam, maar vergis je niet in de afstand! We beginnen in Heijplaat bij de Waalhaven en fietsen daarna via de Botlek naar de Europoort en de Maasvlakte tot aan de nieuwe radartoren. Dan rijden we terug naar FutureLand. Daar pakken we de veerdienst naar Hoek van Holland om langs de Nieuwe Waterweg terug te rijden richting Rotterdam.

1 Tuindorp Heijplaat ligt bijna idyllisch verscholen tussen het hectische havenleven. De typische jaren dertig woningen zijn in de jaren tien en twintig van de vorige eeuw gebouwd voor werknemers van de Rotterdamsche Droogdok Maatschappij (RDM). Deze scheepswerf lag toen vrij afgelegen. Er verrezen drie kerken en feestzaal Courzand, tegenwoordig een café-restaurant. Wie als arbeider begon, kreeg een kleine arbeiderswoning. Als je promotie maakte, kon je naar een grotere woning verhuizen. Maar (bijna) iedereen had een tuintje! Vandaar: Tuindorp.

2 Nu goed opletten, want de opvallende, tot wel 14 meter hoge duinenrij aan D'Arcyweg in Europoort gaat naadloos over in het groene dak van het BP-raffinaderijkantoor. Op de achtergrond zie je de imposante installaties van de olieraffinaderij. De groene duinenrij is niet alleen heel duurzaam, maar ook *blast proof*, zoals de ontwerpers dat noemen. Het kantoorpersoneel is zo goed beschermd in het geval van een explosie.

3 Vlakbij het recreatiestrand van Maasvlakte 2 aan het einde van de Prinses Amaliahaven zien we het Havenervaringscentrum in aanbouw. De deuren gaan in 2024 open voor havenliefhebbers en bezoekers van de haven. Het centrum is de opvolger van FutureLand. Het gebouw krijgt vijf lagen die dwars op elkaar zijn gestapeld. Het opzienbarende ontwerp is van architectenbureau MVRDV, dat ook de Markthal en het Depot Boijmans Van Beuningen creëerde.

4 De haven telt vele radarposten, waarvan sommige alweer een nieuwe bestemming hebben gekregen. De nieuwste is de zeventig meter hoge Radartoren Maasvlakte 2, gemaakt van weerbestendig staalplaat. Opvallend is zijn slanke en gedraaide taille. Bekijk de stalen informatiezuil die het havengebied in kaart brengt, gebaseerd op een kaart uit de Havenkrant.

5 Tussen de architectonische hoogstandjes is dit bouwwerk een vreemde eend in de bijt. Maar de Maeslantkering uit 1997 moet je echt

van dichtbij bekijken. Met haar reusachtige drijvende deuren kan de stormvloedkering bij extreem hoog water de Nieuwe Waterweg vrijwel volledig afsluiten. Zo houden miljoenen Nederlanders in het achterland droge voeten. In het Keringhuis leer je veel over dit waterwerk en onze waterveiligheid.

6 Een bolder vind je bovenop de kade, het houdt de trossen waarmee een schip ligt afgemeerd stevig op hun plek. De Bolder heet ook het hoofdkantoor van het bedrijf Mammoet, een zogeheten *heavy lifter* die immense gevaartes hijst en vervoert, ook over water. Het gebouw werd gebouwd in een loods in Zwijndrecht en naar zijn nieuwe thuis in Schiedam gevaren: *heavy!*

ken

De Stadsroute
(voor fietsers of fitte wandelaars)

Deze route van ongeveer 15 kilometer begint bij de festivallocatie van Rotterdam Architectuur Maand. We fietsen via de Maashaven en -tunnel naar de Fruithavens. De terugweg voert ons langs de Erasmusbrug naar Hotel New York, de Rijnhaven en Katendrecht.

a We beginnen onze fietstocht bij het drijvend festivalhart van de Rotterdam Architectuur Maand in de Maashaven. In drie enorme duwbakken, afkomstig uit de binnenvaart en verbonden met loopbruggen, kun je van alles beleven. Er is een drijvend pop-up park waar je debatten kunt bijwonen en films kunt zien en er is een drijfbak voor urban sports zoals skateboarden en freerunnen. Hier start op 7 juni ook de Maashaven Run. In de derde drijfbak is de buitententoonstelling Natte Stad te zien. Die gaat over de rol van water in de stad. Je kunt er ervaren hoe het Nelson Mandela-park voelt dat precies op deze plek zal komen in de Maashaven.

b Een reusachtige periscoop of een snorkel? Wat je ook ziet in dit gebouw van het Scheepvaart en Transport College in de Lloydstraat aan de Mullerpier, het iconische ontwerp spreekt tot de

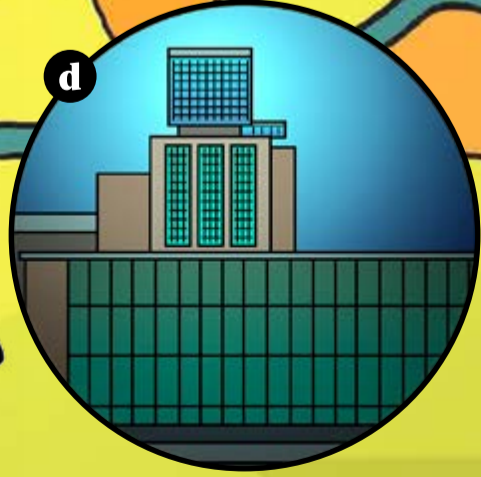
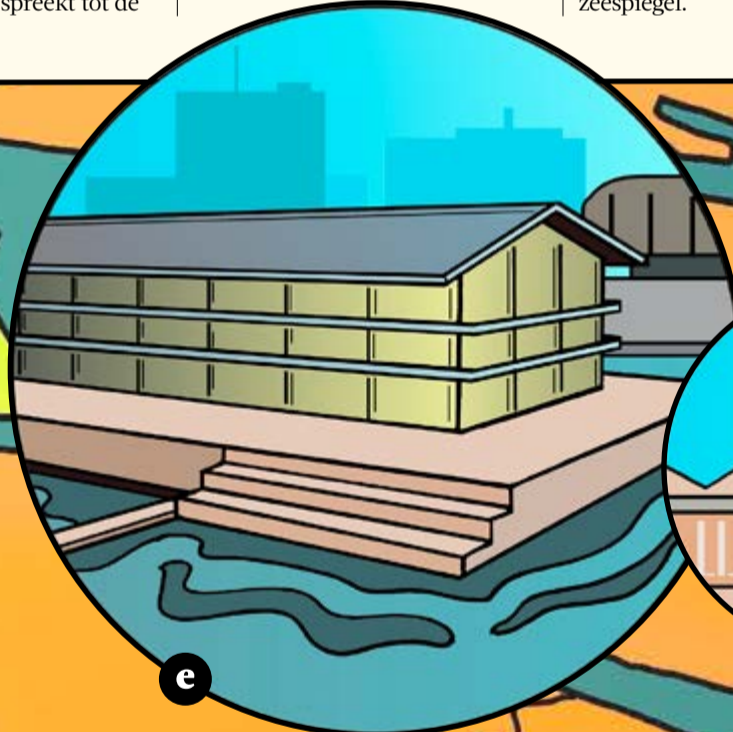
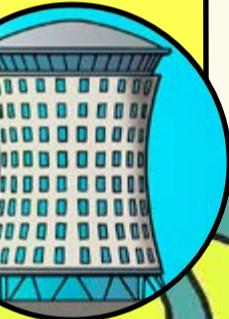
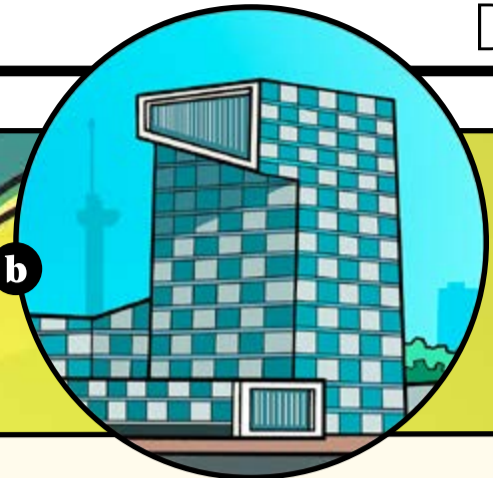
verbeelding. In het tot zeventig meter hoogte uitstekende deel bevindt zich een grote collegezaal. Daar leer je alle soorten havenvakken. De deuren van de klaslokalen hebben de vorm van een patrijspoort van een schip.

c Hotel New York is het voormalig hoofdkantoor van de Holland-Amerika Lijn (HAL). Het gebouw uit het begin van de twintigste eeuw is ontworpen door de architecten Muller, Droogleeuw Fortuyn en Van der Tak en versierd met tal van Jugendstil-ornamenten en verwijzingen naar de scheepvaart en verre bestemmingen. Dit jaar is het 150 jaar geleden dat de (voorganger van) de HAL werd opgericht.

d Vanaf de Wilhelminapier steken we via de fraaie

Rijnhavenbrug over naar Katendrecht. Hier krijgen we een spectaculair nieuwe skyline die de bijnaam 'Manhattan' aan de Maas nog meer eer aandoet. Vanaf 2025 worden meer dan tweeduizend nieuwe woningen gebouwd, met kantoren, winkels, uitgaansplekken, deels drijvende parken en een echt strand! Onderdeel van de plannen is de restauratie van het fabrieksgebouw van voedsel- en veevoederbedrijf Codrico, een rijksmonument uit 1954 van architect Jo Vegter. Dit was eerst Meelfabriek Latenstein. De kenmerkende, groen verlichte kubus op het dak van de silo keert terug bovenop de nieuw te bouwen woontoren.

e Het Floating Office Rotterdam biedt onderdak aan het Global Center on Adaptation en is een drijvend bewijs van hoe we kunnen leven met een stijgende zeespiegel.

Win

De Havenkrant geeft 5 x 2 toegangskarten weg voor de tentoonstelling Waterstad Rotterdam, te zien in cultuur- en architectuurcentrum het Nieuwe Instituut. Maar je moet er wel iets voor doen. Vertel ons: wat is je favoriete (haven) gebouw in Rotterdam en waarom. Mail je antwoord vóór 1 juli naar havenkrant@portofrotterdam.com o.v.v. 'prijsvraag Waterstad'. Prijswinnaars krijgen bericht. Meer weten over de tentoonstelling Waterstad? Kijk op nieuweinstituut.nl

Werk in de haven

Meer weten?

Op de Ab Initio kunnen studenten ervaring opdoen met de allernieuwste technieken. Het schip is van STC Group en wordt bij verschillende opleidingen ingezet voor vmbo-, mbo- en hbo-studenten. abinitio.stc-group.nl

Mustafa en Diederik leren varen op hightech opleidingsschip Ab Initio

Mustafa Tarig Mohamed Ahmed en Diederik Joziassen zitten nu in het tweede jaar van de mbo-opleiding Kapitein Binnenvaart (niveau 4). Ze oefenen op het innovatieve opleidingsschip Ab Initio van het Scheepvaart en Transport College. 'Het schip lijkt op de rug van een dolfin.'

'Veel studenten komen uit scheepvaartfamilies, ik niet. Toch ben ik al sinds mijn kindertijd gefascineerd door de maritieme sector. Ik ging vroeger graag kijken naar vissersschepen in de haven bij Scheveningen en wilde niets liever dan werken op een schip. Daarom heb ik gekozen voor deze opleiding. Inmiddels heb ik stagegelopen op tank-schip Megan, waarmee we naar Antwerpen voeren om diesel te laden. Dat was echt een belevenis. Wat ook geweldig was: samen met medestudenten een vaar-week op opleidingsschip Ab Initio doorbrengen. Dit moderne schip is een voorbeeld voor de toekomst, waarin alle installaties

zo 'groen' mogelijk zijn. Wanneer, hoe en bij welke lading gebruik ik welke installatie? Heel leerzaam. De gewone schepen zijn nog lang niet zo duurzaam. Het zal vast sneller gaan wanneer er wetten komen die verduurzaming verplicht stellen. Na mijn opleiding wil ik graag in de tankvaart werken. In vaste dienst of met mijn eigen bedrijf. De eigenschappen die je daarvoor moet hebben? Goed van huis kunnen, verantwoordelijkheidsgevoel hebben en van avontuur houden.'

Mustafa Tarig Mohamed Ahmed (19)

'Tijdens mijn stage voer ik mee op tank-schip South Carolina van mijn stagebedrijf Wijngaart Shipping. We zijn via de Rijn naar Zwitserland gevaren, langs allemaal kastelen op de oevers, heel gaaf. Ik ben ook meegeweest op ons opleidingsschip Ab Initio. Een bijzonder schip dat eruitziet als de rug van een dolfin met twee schuine bogen. Het is een hybride schip met meerdere generatoren, een accu-pakket, heel veel zonnepanelen en een vuilwaterbehandelingssysteem aan boord. De Ab Initio fungeert ook als *fieldlab*; bedrijven kunnen er langdurig innovatieve producten en diensten onderzoeken, testen en demonstreren. Al dan niet met inzet van studenten.

Wat je hier opsteekt? Er is veel verkeer in de haven. Aan boord leer je communiceren met andere schepen en de havenautoriteiten. Ondertussen moet je het schip manoeuvreren in soms smalle vaarwegen. Die uitdaging maakt het werk juist leuk. Later hoop ik mijn eigen bedrijf te hebben, maar eerst wil ik ervaring opdoen in vaste dienst. Er is werk genoeg. Dus kom vooral naar onze opleiding. We hebben mensen nodig.'

Diederik Joziasse (17)

FOTO: GERT JAN POS

#STOEREHAVENBEROEPEN Altijd op een andere plek

Als 'volmatroos' bij Rederij De Jong is Boy Stolk (22) van vele markten thuis: van belading van het schip tot onderhoud. 'Je moet je koppie erbij houden.'

'Als matroos ben ik continu bezig om het schip veilig, netjes en vaarklaar te houden. Ik ververs olie van de hoofdmotoren, check de koel-watertanks op de juiste stand, maar zorg ook voor het schuren, lakken en schoonmaken van het schip. Daarnaast regel ik de belading, van het vastsjorren tot het lossen. Als een schip laden, moet ik bijvoorbeeld de diepgang meten. Als de bak te diep ligt, kan die vastlopen. Ik wil doorgroeien naar een baan als schipper binnenvaart. Twee jaar geleden begon ik bij Rederij De Jong aan dek als lichtmatroos en na verloop van tijd ga ik steeds meer onder begeleiding van een schipper varen. Ik werk op de duwboot Aquarius, waar we totaal vier bakken aan kunnen koppelen. We varen het hele land

door. Rotterdam, Nijmegen, Groningen, soms zelfs Antwerpen. Ik kom overal, dat is het leuke van dit werk. En de haven is indrukwekkend. Ik kijk mijn ogen uit als we bij de Maasvlakte varen en die enorme schepen passeren. Wij vervoeren constructie-materialen, maar ook rijst, veevoer, bentoniet, een soort klei, echt van alles. Als matroos heb je contact met veel mensen van allerlei nationaliteiten, zoals de bemanning van de grote vaart en de binnenvaart. Communiceren is belangrijk. En je moet je koppie erbij houden. Als je in de haven vaart, gebeuren er veel dingen in korte tijd: kruisend scheepvaart-verkeer en je hebt te maken met stroming en wind. Er moet altijd een plan klaarliggen als er iets onverwachts gebeurt.'

OOK AAN DE SLAG?

Kwaliteiten

Van alle markten thuis, verantwoordelijkheid nemen, communicatief en flexibel. Bij Rederij De Jong werk je als matroos met een weekstelsel: dinsdag stapt Boy op het schip en de dinsdag erna zit zijn dienst erop. rederijdejong.nl

Opleiding

Boy volgt de opleiding Schipper binnenvaart aan het STC (mbo niveau 3). Het eerste jaar word je opgeleid tot matroos, het tweede en derde jaar tot schipper. Je kunt ook een aparte opleiding Matroos binnenvaart volgen. Het is een

Beroepsbegeleidende leerweg (BBL), waarbij je acht weken per schooljaar lessen volgt (vijf dagen in de week). Daarnaast leer je het vak in de praktijk bij een erkend leerbedrijf.

FOTO: JIRI BOLLER

Ook werken in de haven?

Van techniek tot marketing en van logistiek tot nautisch werk, zoals dat van de loodsen en roeiers. De haven heeft interessante functies in alle richtingen voor mannen en vrouwen. De haven van Rotterdam zorgt voor zo'n 565.000 directe en indirecte banen in Nederland. Interesse? Kijk dan eens op een van deze websites. Benieuwd wat je zoal kunt verdienen in de haven? Check loonwijzer.nl

KIJK VOOR VACATURES OP:

- watertalent.nl
- talent-gezocht.nl
- navigocareer.com
- portofrotterdam.com/vacatures
- werkeninderotterdamshaven.nl

Windturbines op zee: groot, groter, grootst

Op Maasvlakte 2 bouwt Sif een nieuwe fabriek voor funderingen voor nóg grotere windturbines op zee. Negen van de tien windturbines voor de Nederlandse kust rusten op een onderstel van dit Roermonds-Rotterdams bedrijf. De Havenkrant keek achter de schermen bij deze onderneming die meebouwt aan een duurzamer Nederland.

Ordopjes, een helm, veiligheidsbril, -schoenen en een felgekleurd hesje zijn verplicht bij het binnentreden van de enorme productiehal van een halve kilometer(!) lengte en 50 meter breed. Veiligheid staat voorop in deze hal, waar medewerkers enorme ringen met een diameter van acht meter en een staaldikte van acht centimeter aan elkaar lassen. Met deze monopalen – stalen funderingspalen voor windturbines op zee – levert Sif een belangrijke bijdrage aan een duurzamer Nederland.

Maasvlakte 2

Het bedrijf is al 75 jaar gevestigd in Roermond, maar bouwde in 2015 een tweede fabriek op Maasvlakte 2 en levert de funderingspalen aan verschillende windparken op de Noordzee en aan de rest van de wereld. De funderingen zijn inzetbaar bij waterdieptes tot zestig meter. 'Deze monopalen gaan naar Dogger Bank, het grootste windmolenpark ter wereld', zegt Delivery Manager Vincent de Jong. Eerder bouwde het bedrijf al funderingen voor de windparken Hollandse Kust Noord en Hollandse Kust Zuid. 'En onlangs kregen we de opdracht om 69 monopalen voor windenergiegebied Hollandse Kust West te leveren.'

Het gaat Sif voor de wind: er is veel vraag naar deze funderingspalen voor windturbines. Daarom startte het bedrijf in april 2023 met de bouw van 's werelds grootste fabriek voor monopalen. Naast de huidige hal komt een tweede exemplaar én de fabriek wordt geautomatiseerd om sneller en veiliger te kunnen produceren. Nu levert de fabriek per week drie tot vier funderingen af. 'Maar straks kunnen we hier in Rotterdam het staal ook zelf walsen, frezen en met verflagen coaten, zodat we de productie kunnen opvoeren', zegt Vincent. 'In deze nieuwe hal kunnen we nog grotere funderingspalen bouwen met een diameter van elf meter en een gewicht van 2500 ton.'

Op het fabrieksterrein zien we

Weetjes over Sif

• Sif geeft regelmatig rondleidingen voor scholen, bedrijven en relaties. Interesse? Neem contact op met Sif.

• De FutureLand Express rijdt tijdens sommige bustours ook over het terrein van Sif.

• Sif heeft 40 procent van de wereldmarkt in handen voor de fabricage van monopalen; landen in Azië en Amerika zijn ze nu ook massaal aan het ontwikkelen.

tientallen funderingen liggen, klaar voor vertrek naar de windmolenparken op zee. Een windmolen bestaat naast de fundering uit een gondel, rotorbladen, mast én een *transition piece*, het gele verbindingsstuk tussen mast en fundering. Even verder op het terrein staat ook de Haliade-X, 's werelds grootste windturbine op land. Deze is 248 meter hoog en kan met een vermogen van 12 megawatt 16.000 huishoudens in de regio voorzien van stroom.

Sterke kademuur

Na het bezoek aan de fabriek maken we een boottocht. Vanaf het water zien we de nieuwe uitbreiding van de kademuur van Sif. Deze is vorig jaar met tweehonderd meter verlengd en heeft nu een totale lengte van zeshonderd meter. 'Het is de sterkste kade van Rotterdam én van Europa', zegt Fons van Lith van de afdeling Investor Relations. 'En dat is nodig, want er kunnen 24/7 installatieschepen aanmeren, die de monopalen laden en naar de locatie op zee brengen.'

Groene waterstof

De fabriek moet in 2024 klaar zijn en een jaar later volop draaien. De komende jaren heeft Sif voldoende opdrachten, zegt Fons. 'Er staan nu ongeveer 5500 windmolens op zee, en dat is nog maar het begin.' Met de uitbreiding van de fabriek wil Sif doorgroeien naar achthonderd medewerkers. 'We hebben nu circa zeshonderd medewerkers, waarvan ongeveer 480 in de productie werken.' Het bedrijf wil zo duurzaam mogelijk produceren. Dit jaar gaat er een proef van start om groene waterstof uit windstroom te gebruiken voor het productieproces. 'Verder onderzoeken we hoe je de funderingspalen kunt hergebruiken als ze na dertig of veertig jaar moeten worden vervangen.'

18 megawatt

Windturbines worden steeds groter en de limiet is nog niet in zicht. In de Noordzee produceren ze al 15 megawatt (genoeg voor 20.000 huishoudens), maar in de Chinese zee staan al windturbines van 18 megawatt. 'Je kunt ze niet oneindig groot maken, maar we hebben de grens nog niet bereikt', zegt Fons. Over groot, groter, grootst gesproken. Op de terugweg varen we langs de MSC Tessa Monrovia, met 400 meter en meer dan 24.000 TEU (containers) een van de grootste schepen ter wereld. 'Ook de containerschepen worden steeds groter', glimlacht een kenner aan boord. 'Volgende maand meert er misschien een nog groter schip aan in de Rotterdamse haven.'

Vincent de Jong van Sif bij de transition pieces, de verbindingsstukken tussen fundering en mast van de turbines.

'Je kunt ze niet oneindig groot maken, maar we hebben de grens nog niet bereikt'

Haliade-X

Kinderspagna

HET dak OP!

Ken jij het Dakpark? Nee? Neem er eens een kijkje samen met je familie en vrienden: dit park van een kilometer lengte ligt óp het dak van een winkelcentrum (vlakbij metrostations Delfshaven en Marconiplein). Met havenuitzicht én elke woensdagmiddag van 14 tot 16 uur een bijeenkomst van de kinderclub (7-12 jaar) in de Buurttuin. Knutselen, koken, ontdekken. Deelname is gratis.
dakparkrotterdam.nl

NATUUR IN DE (haven)stad

Bij een stad denk je niet meteen aan natuur. Toch leven er meer planten en dieren in de stad en de haven dan je misschien verwacht, ook bijzondere soorten. Daarover leer je alles in de tentoonstelling 'Nationaal Park Rotterdam - werken aan een havenstad vol natuur'. Een interactieve stadsplattegrond toont alle dieren en planten in de buurt. De natuur begint bij je eigen voordeur! hetnatuurhistorisch.nl

Bezoek HET VOGELZIEKENHUIS

Een zieke of gewonde kerkuil, egel of vleermuis: Stichting Vogelklas Karel Schot vangt elk jaar 1100 vogels en andere dieren op, aangetroffen in de stad of in de haven. Regelmatig organiseert deze stichting rondleidingen. Tijdens een wandeling door de haven kun je de dieren van dichtbij bekijken en vertellen de vrijwilligers hoe het asiel werkt. Neem contact op via: communicatie@vogelklas.nl

Disney-magie in Rotterdam

Deze zomer is het zover: op zondag 20 augustus arriveert de Disney Dream met zijn 'bemanning' Mickey Mouse en Donald Duck in de Rotterdamse haven. Tien weetjes over dit magische cruiseschip.

FOTO: WALT DISNEY

- 1 De AquaDuck (op het dek van het schip) is de allereerste wildwaterglijbaan op zee.
- 2 De Disney Dream is langer dan de Eiffeltoren hoog is, namelijk 339 meter.
- 3 Er kunnen ruim 5000 mensen meevaren op dit cruiseschip: 4000 passagiers en 1458 bemanningsleden.
- 4 De Disney Dream heeft een vuurwerkshow in de avond.
- 5 Het cruiseschip is te bewonderen vanaf de Erasmusbrug (hij ligt aan de Wilhelminakade).
- 6 Het is het derde schip in de vloot: de Disney Magic is nummer één, daarna komt de Disney Wonder.
- 7 Op de achterkant van het schip zie je Mickey Mouse die de naam van het schip schildert.
- 8 De Disney Dream is drie keer op rij benoemd tot het beste cruiseschip ter wereld.
- 9 Ieder restaurant heeft zijn eigen magische thema met allerlei lekkernijen.
- 10 Op het schip zijn de bekroonde Disney musicals te bezoeken.

FOTO: ISTOCK

...een Disney-verrassing. Wie is jouw favoriete Disneyfiguur en waarom? Mail je antwoord vóór 1 juli naar havenkrant@portofrotterdam.com o.v.v. 'Disney'.

Draag het

DE HAVENMEESTER

Wat is het grootste (container)schip ter wereld?

Records zijn er om gebroken te worden. Zo ook met containerschepen. Op 20 april meerde het grootste containerschip ter wereld, de MSC Tessa, aan in de Rotterdamse haven. Groot nieuws. Alle kranten, radio en tv maakten er een berichtje over. Maar wat bleek? Amper vijf dagen later was het record alweer gebroken door de OOCL Spain die zeventig containers meer kan vervoeren. En weer een paar dagen later schreef een Belgische krant over een nog groter containerschip, de MSC Loreto (met nog 150 extra containers).

In een maand tijd sneuvelde er zo drie records. En volgende maand kan het opnieuw raak zijn. Feit is wel: deze schepen worden niet veel langer dan vierhonderd meter. Het verschil zit hem dus vooral in de hoeveelheid containers die ze kunnen vervoeren. De MSC Tessa kan 24.116 TEU vervoeren ('TEU' is een standaard eenheid voor containers). De MSC Loreto ietsje meer, namelijk 24.346 TEU. Hoe? Vooral door de 'containerpuzzel' iets slimmer te leggen. Want langer of breder kunnen containerschepen eigenlijk niet meer. De diepere ligging kan tijdens het varen voor problemen zorgen en havens moeten dan nog meer investeren in langere kades en grotere kranen. Dus wat de Havenmeester betreft hoeven de recordschepen niet nog groter.

Ook een vraag? Mail naar: havenkrant@portofrotterdam.com o.v.v. 'Havenmeester'.

Zeehondenredders

Liefst 2500 zeehonden zwemmen in en rond de Rotterdamse haven, maar niet al deze diertjes zijn altijd gezond. Gelukkig: zij kunnen aansterken in zeehondenopvang A Seal Stellendam. Dat gaat zo...

Bij een melding van een zeehond in nood, zorgen de zeehondenwachters ervoor dat deze wordt opgevangen in A Seal. Bij aankomst in de zeehondenopvang ligt de zeehond eerst 21 dagen in een afgesloten ruimte. Dat houdt de verspreiding van virussen tegen. De dierenarts bepaalt daarna welke behandeling het zieke dier nodig heeft om weer beter te worden.

In de buitenlucht

Vervolgens verhuist de zeehond naar de

serre. Dit is een ruimte om verder aan te sterken en samen te spelen met de andere zeehonden. Zodra hij zelfstandig kan eten en sterk genoeg is, mag de zeehond naar de baden in de buitenlucht. Hier bereidt hij zich voor op de terugkeer naar de natuur. Zodra hij is genezen en op weer gezond gewicht is, keert de zeehond terug naar zee. Dit gebeurt meestal op de stranden bij Ouddorp en Renesse. Bezoekers zijn welkom bij deze vrijlatingen.

DAGTRIP: BEZOEK ZELF A SEAL

A Seal is onderdeel van de dagtrip 'Maasvlakte 2 en Stellendam' die bezoekers kunnen ophalen in Port Pavilion (Schiedamsedijk 68, Rotterdam). In de ochtend bezoek je FutureLand en 's middags ga je naar A Seal waar je een speurtocht kunt doen voor jong én oud. Ook krijg je informatie over de zeehonden en de zeehondenopvang.

FOTO: JIRI BÜLLER

Net als in de film

Zo'n duizend keer per jaar is Rotterdam het decor van filmopnames. Ook de haven is in trek bij regisseurs, weet *film commissioner* Saskia Kagchël. Zelf komt ze graag op Eiland Brienoord. 'Met op de achtergrond de mooiste brug van Rotterdam.'

Ze komt er niet alleen graag, Saskia heeft ook een bijzondere herinnering aan Eiland Brienoord. Hier vonden namelijk filmopnames plaats voor de familiefilm Totem (2022). 'De film gaat over de elfjarige Ama die een magisch avontuur beleeft met een gigantisch stekelvarken, haar totemdier. Een van de opnames was op het water bij Eiland Brienoord. Het was hartje winter, dus koud en donker. Om de opnames veilig te laten verlopen, moesten we rekening houden met stroming en vaarroutes. Ook

lagen patrouilleschepen van het Havenbedrijf Rotterdam klaar om te assisteren. Maar de opnames zijn heel bijzonder geworden. Sowieso een prachtige film met een écht Rotterdams verhaal, aanrader!'

Scène draaien

En Saskia kan het weten. Als film commissioner is ze verbonden aan het Rotterdam Film Media Office (RFMO), de plek waar film- en media-makers een aanvraag indienen als ze willen filmen in Rotterdam. 'Wij kijken welke partijen we moeten aanhaken om de opnames goed en veilig te laten verlopen. Wil je

filmen op Rotterdam CS, dan gebeurt dat in samenspraak met de NS. Maar wil je een scène draaien in de haven, dan overleggen we met Havenbedrijf Rotterdam. Ook de politie, ambulancedienst of de RET kunnen worden ingeseind.'

Unieke skyline

In totaal gaat het om zo'n duizend aanvragen per jaar. Saskia: 'Rotterdam is populair bij filmmakers. Vanwege het internationale karakter, de unieke skyline en natuurlijk ook het water en de haven. Je kunt hier zowel een auto-reclame als techno-thriller The Takeover draaien.' Maar het

gelukkigst wordt Saskia van echt Rotterdamse producties. 'Mag ik nog een filmtip geven? Ga Shabu (2021) bekijken, over een Rotterdamse jongen die zijn muziekdroom najaagt. Oh, en natuurlijk Ome Cor (2022) en Wild Port of Europe (2022), twee films over de haven, beide compleet anders.'

Bekijk hier de showreel met Rotterdam-opnames uit 2022.

DE HAVEN ALS FILMDECOR

Tallos zijn de films en televisieseries waarin de Rotterdamse haven prominent figureert. Zoals Flikken Rotterdam, dat alweer zijn zevende seizoen ingaat. Of denk aan The Grand Tour, een autoprogramma van Jeremy Clarkson, waarin de Maasvlakte als decor dient. En in de Discovery-serie Big zie je hoe oud-Top Gear presenter Richard Hammond op een containerreus de haven binnen vaart.

AGENDA

Lekker op stap in de haven

Swim4Daniel

Zwemmen in de Wijnhaven, en ook nog eens voor het goede doel. Dat kan tijdens Swim4Daniel op zo 18 juni, een zwevenement met diverse afstanden (250, 500 of 1500 meter) zonder wedstrijdelement. Deelnemers springen in de Wijnhaven, hartje Rotterdam, en zetten zich zo in voor wetenschappelijk onderzoek in het Erasmus MC Kanker Instituut. Ben je geen zwemmer? Kom dan aanmoedigen! Meer info en inschrijven op: sportenvoordaniel.nl

Reddingsboten in actie

Van 18 tot en met 21 juni komen 'maritieme redders' uit de hele wereld samen voor een congres op het ss Rotterdam. Dat congres zelf is voor de specialisten, maar de openingsdag is voor iedereen interessant: op zo 18 juni vinden er in de Maashaven demonstraties plaats met reddingsboten van de

FOTO: ANP

KNRM en (buitenlandse) reddingorganisaties. De demo vindt plaats van 11.30-12.15 uur en van 16.00-16.45 uur. Tussendoor kun je ook varend en vliegend materieel bewonderen. Meer info op: wmrc2023.com

Havenfotograaf van de maand

Fotografie- en havenliefhebber? Doe dan mee aan de maandelijkse fotowedstrijd van het Havenbedrijf Rotterdam. Stuur je mooiste havenplaat in en wie weet word jij door de jury verkozen tot de 'havenfotograaf van de maand' én ontvang je een leuke attentie. Meedoen? Kijk dan op: portofrotterdam.com/fotowedstrijd

Wandeltour Meidagen 1940

Het verhaal van de strijd rondom de Maasbruggen in mei 1940 is vaak verteld. Maar wie precies wil weten hoe het zat met het strijdverloop doet er goed aan zich in te schrijven voor de wandeltour met militair historicus Wouter Hagemeijer. De wandeling voert langs belangrijke posities uit de Meidagen, zoals het Noordereiland en de Oude Haven. Ook worden het Mariniersmuseum en Plein 1940 aangedaan. Data: zo 25 juni, za 8 juli en zo 20 augustus. Meer info en tickets via: museumrotterdam.nl

Vaar met de fluisterboot

Ontdek de oude stadshavens van Rotterdam op de manier zoals het hoort: varend op een boot terwijl de schipper je verhalen vertelt en de mooiste plekjes toont. Dat kan op de fluisterboot van het Maritiem Museum. Kosten: 6 euro voor volwassenen, 4 euro voor kinderen van 4 tot 15 jaar en 2,50 euro voor kinderen tot 3 jaar. Ook moet je een toegangskaartje hebben voor het museum. Wees er snel bij, want er is een beperkt aantal rondvaarten per dag. Meer info: maritiemmuseum.nl

Hulp bij je havenuitstapje

Op zoek naar een leuk havenuitstapje? Te voet, met de fiets of de auto? Alleen, samen of met het hele gezin? In de stad of helemaal bij de Maasvlakte? Stap dan binnen bij het Port Pavilion, tussen de Coolsingel en de Erasmusburg. Hier vind je een overzicht van alle fietsroutes, uitkijpunten, tours, attracties, stranden, natuur- en recreatiegebieden in en rondom de haven. Een beter startpunt voor je havenuitje is er niet. Adres: **Schiedamsedijk 68, Rotterdam**. openingstijden: di t/m za 10-17 uur, zo 11-17 uur

Online meer Havenkrant

De Havenkrant alweer uit? Jammer hè!? Gelukkig vind je online niet alleen een uitgebreid archief met oude edities, maar ook extra artikelen en video's. Schrijf je dus gratis in voor de Havenkrant-nieuwsbrief via havenkrantonline.nl. Zo blijf je op de hoogte van alles in en rondom de haven: recreatie, innovatie, werk, veiligheid, verduurzaming etc. Kijk op je computer, tablet of smartphone. **Ook op Instagram, Facebook, Twitter en YouTube pak je je portie haven mee via @havenrotterdam. In de gaten houden dus!**

Scan de QR-code en lees de Havenkrant Online

COLOFON

CONTACT HAVENBEDRIJF ROTTERDAM

Afdeling Corporate Communicatie
Postbus 6622, 3002 AP Rotterdam
010-2521010
havenkrant@portofrotterdam.com

UITGAVE

De Havenkrant is een uitgave van het Havenbedrijf en voldoet aan de norm voor huis-aan-huis-verspreiding. De Havenkrant is geen reclamefolder en bevat dan ook geen advertenties. De Havenkrant heeft een eigen redactionele inhoud, die met zorg is gemaakt. Ondanks de zorgvuldigheid kunnen er onjuistheden in de krant staan. Gezien de productietijd van de Havenkrant kunnen we de actualiteit van de gegevens niet altijd garanderen. Check online voor de laatste stand van zaken. Aan de inhoud van de krant kunnen geen rechten worden ontleend. Het overnemen van artikelen en beelden uit de Havenkrant is alleen toegestaan na schriftelijke goedkeuring van het Havenbedrijf Rotterdam. Meningingen in deze krant zijn niet noodzakelijkerwijs de mening van de directie van het Havenbedrijf Rotterdam. De Havenkrant wordt vier keer per jaar verspreid onder inwoners van de regio Rijnmond in een oplage van 530.000 exemplaren en verschijnt ook online.

PAPIER

Deze Havenkrant is gedrukt op FSC-gecertificeerd papier. Bij het drukken wordt het gebruik van chemicaliën en energie zo veel als mogelijk beperkt.

REDACTIE

Erik Stenhuis (hoofdredacteur),
Myke van den Heuvel (eindredacteur),
Judy Schnitger - Zwiwinkels
Gijs Warmenhoven,
Marjan van der Marel, Tie Schellekens,
Britt de Korver (stagiair)
(Havenbedrijf Rotterdam);
Marcel Gansvoort, Rody van der Pols,
Jan Peter Hemminga (art direction)
(Maters en Hermesen communicatie en journalistiek).

Mis je iets in de Havenkrant?

Mail ons en wie weet schrijven we erover!
havenkrant
[@portofrotterdam.com](mailto:portofrotterdam.com)

Win 2 dagkaarten voor North Sea Jazz Festival in Rotterdam Ahoy op za 8 juli. Stuur vóór 24 juni een mail naar havenkrant@portofrotterdam.com o.v.v. 'NSJ'.

North Sea RoundTown en het Jazzschip

Van do 22 juni tot en met zo 9 juli verandert Rotterdam in één grote muzikale smeltkroes tijdens North Sea Round Town. Ga maar na: 350 concerten op 125 locaties, van reguliere podia tot kerken, stations, (voor-

malige) zwembaden, verzorgingshuizen, ja, er vaart zelfs een Jazzschip uit. Dat laatste gebeurt op za 24 juni. Zodra de trossen losgaan, kunnen opvarenden zich klaarmaken voor een rondvaart over de Maas, deinend op het ritme

van bruisende concerten. Nu moet je voor het Jazzschip een ticket kopen, maar er zijn tijdens North Sea Round Town ook veel gratis concerten. Check dus vooraf vooral het programma op: northsearoundtown.nl

BEELD: STUDIO MARCO VERMEULEN

Dag én Nacht van de Architectuur

Juni is de Rotterdam Architectuur Maand; je leest er alles over op pagina 6 en 7 van deze Havenkrant. Tijdens allerlei activiteiten leer je de bijzondere architectuur van onze havenstad kennen. Een van die activiteiten is

de Dag én Nacht van de Architectuur 2023 op za 17 juni. Ervaar de zonsopkomst over de Maas, verdwaal tussen de gigantische pakhuisen en neem 's avonds een kijkje achter de schermen bij dé Rotterdamse klassiekers. Archi-

tecten, gidsen, bewoners en bouwers nemen je mee op pad. Hierna bekijk je de stad gegarandeerd met andere ogen. Check hier het complete programma: dagvandearchitectuur-rotterdam.nl en rotterdamarchitectuurmaand.nl